

مطالعه علم‌سنجی مقالات مروری حوزه پزشکی

ایران

چکیده

اسماعیل وزیری^{*۱}

منصوره فیض آبادی^۲

هدف: هدف مقاله حاضر بررسی وضعیت مقالات مروری نظام‌مند حوزه علوم پزشکی ایران بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی می‌باشد.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر با رویکرد کمی و استفاده از نرم‌افزارها و فنون علم‌سنجی و آمار توصیفی، به بررسی ۳۸۲ مقاله مروری نظام‌مند حوزه پزشکی ایران در بازه زمانی ۱۹۷۰ لغایت ۱۴ ژوئن ۲۰۱۶ میلادی در پایگاه Web of Science پرداخته است.

یافته‌ها: در مجموع ایران با ۴۲۱ مقاله مروری نظام‌مند در رده ۲۲ کشور جهان قرار دارد. نتایج نشانگر رشد این نوع مقالات طی سال‌های مورد بررسی می‌باشد به طوری که در فاصله سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵، تعداد این مقالات ۲۱ برابر شده است. بیشترین مقالات مروری حوزه پزشکی ایران به گروه موضوعی پزشکی عمومی و داخلی تعلق دارد. از نظر همکاری‌های علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بیشترین میزان همکاری را با سازمان‌های خارجی داشته و کشورهای آمریکا، ایتالیا، فرانسه و آلمان نیز بیشترین نقش را در تولید مقالات مروری پزشکی ایران داشته‌اند. از مجموع ده نشریه‌ای که بیشترین مقالات مروری ایران را منتشر کرده‌اند، ۶ نشریه توسط سازمان‌های داخلی و تنها ۴ نشریه متعلق به سایر کشورهاست.

نتیجه‌گیری: با توجه به اهمیت این نوع مقالات در سیاست‌گذاری حوزه سلامت و در تصمیم‌گیری‌های بالینی و رشد روزافزون این نوع مقالات، برنامه‌ریزی لازم به منظور توجه و سرمایه‌گذاری بیشتر نسبت به این نوع مقالات ضروری است.

واژگان کلیدی: مقالات مروری نظام‌مند، علم‌سنجی، همکاری علمی، علوم پزشکی، ایران.

۱. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه زابل (نویسنده مسئول)
 Email: evaziri@uoaz.ac.ir
 ۲. دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

دریافت: ۱۳۹۶/۰۷/۱۵

پذیرش: ۱۳۹۶/۱۰/۲۰

مقدمه و بیان مسئله

تصمیم‌گیری بالینی موفق توسط پزشکان، کاری دشوار و پیچیده است که روند رو به رشد شواهد بالینی به این پیچیدگی می‌افزاید (ملبوس باف و عزیزی، ۱۳۸۹). چنانچه محققان و پزشکان بخواهند نتایج تحقیقات انجام‌گرفته را در عمل مورد استفاده قرار دهند باید علاوه بر داشتن فرصت کافی برای انجام جستجو، مهارت کافی برای پیدا کردن اطلاعات، انگیزه کافی برای انجام این کار، توانایی تفکر انتقادی و قدرت ترکیب اطلاعات مختلف را داشته باشند (کوک، مالرو و هینز^۱، ۱۹۹۷). به عبارت دیگر، یکی از مشکلات و مسائل بالقوه استفاده از شواهد پژوهش‌ها در عمل و در تصمیم‌گیری بالینی، حجم وسیع و غیرقابل کنترل اطلاعاتی است که پزشکان با آن مواجه هستند (بان^۲، ۲۰۱۰).

در حال حاضر چندین روش وجود دارد که علاوه بر خلاصه‌سازی نتایج پژوهش‌ها، به محققان توانایی تفسیر و به‌کارگیری شواهد پژوهش را می‌دهند که از جمله مهم‌ترین این نوع پژوهش‌ها، مطالعات مروری نظام‌مند است (کوک و همکاران، ۱۹۹۷). مقالات مروری به دو دسته مقالات مروری توصیفی (نقلی) و سیستماتیک یا نظام‌مند تقسیم می‌شوند. مرور سیستماتیک عبارت است از مروری جامع بر متونی که یک سؤال پژوهشی را مورد توجه قرار می‌دهند. در این نوع مقالات، یک روش شفاف و نظام‌مند، برای جستجو و شناسایی مطالعات مرتبط، انتخاب و ارزشیابی نقادانه آنها و همچنین جمع‌آوری و تحلیل داده‌های حاصل از مطالعات موجود، مورد استفاده قرار می‌گیرد (صفاری، سنایی‌نسب و پاکپور حاجی‌آقا، ۱۳۹۲). به عبارت دیگر، یک مقاله مروری نظام‌مند، درصدد پاسخگویی به یک سؤال خاص با بهره‌گیری از روش‌های صریح و شفاف و انجام یک جستجوی کامل در ادبیات و ارزیابی انتقادی مطالعات فردی است که با ارائه یک نتیجه‌گیری، آنچه که می‌دانیم و آنچه نمی‌دانیم را درباره موضوع یا سؤال نشان می‌دهد (براینر و دنیر^۳، ۲۰۱۲)؛ بنابراین در رابطه با یک سؤال خاص، پیدا کردن یک مقاله مروری باکیفیت، به مقدار قابل توجهی بر کیفیت مطالعه می‌افزاید و از زمان مطالعه می‌کاهد. این نوع مقالات با فشرده‌کردن حجم بالایی از اطلاعات در قالبی قابل هضم می‌توانند به پیشرفت علم کمک کنند (یارمحمدیان، محمدی، موحدی، ۱۳۹۰).

این مقالات، اطلاعات چندین مطالعه را با هم ترکیب کرده و یک دید و نمای کلی فراهم می‌کند و در نتیجه، نتایج این مطالعات برای پزشکان دسترس‌پذیرتر می‌شود. این مرورها و ترکیب‌ها، باعث زودتر آشکار شدن مزایای درمانی می‌شوند و به یکپارچه شدن یافته‌های علمی کمک می‌کنند (کتلی^۴، ۱۹۹۶). مقالات مروری، اطلاعات موجود را یکپارچه ساخته و دانش لازم برای تصمیم‌گیری را فراهم می‌کنند و باعث ایجاد ثبات و فراگیر شدن یافته‌ها می‌شوند و اگر همراه با یک فراتحلیل باشند قدرت و دقت اثرات درمانی را افزایش می‌دهند. علاوه بر این، این مطالعات به‌عنوان یک ابزار بسیار مهم کمک می‌کنند که سیاست‌گذاران و مدیران به‌جای تصمیم‌گیری بر مبنای یک مطالعه، بر اساس مجموعه‌ای از شواهد و مطالعات تصمیم‌گیری نمایند (بلک و دونالد^۵، ۲۰۰۱؛ شلدون^۶، ۲۰۰۵؛ و بان و همکاران، ۲۰۱۵).

مطالعات مروری علاوه بر اینکه در سیاست‌های سلامت عمومی و تصمیم‌گیری بالینی استفاده می‌شوند، نمایانگر

1. Cook, Mulrow and Haynes
2. Bunn
3. Briner and Denyer
4. Ketley
5. Black and Donald
6. Sheldon

کیفیت بالای تحقیقات کشورها نیز هستند (ابیل^۱ و همکاران، ۲۰۰۴؛ و آکسمن و گروپ^۲، ۲۰۰۴)؛ زیرا در صورتی که این پژوهش‌ها به خوبی انجام شوند به عنوان یکی از مهم‌ترین مطالعات در سلسله مراتب شواهد، برای ارزیابی اثربخشی مداخلات، کیفیت و قدرت توصیه‌ها در ادبیات پزشکی محسوب می‌شوند (ابیل و همکاران، ۲۰۰۴؛ و آکسمن و گروپ، ۲۰۰۴؛ و بان و همکاران، ۲۰۱۵). بنابراین این احتمال وجود دارد که این نوع مقالات مورد استفاده قرار بگیرند و استناد بیشتری دریافت کنند. پژوهش‌ها نشان داده است که این نوع مقالات نسبت به سایر انواع مقالات استناد بیشتری دریافت می‌کنند (علی‌محمدی و سجادی، ۲۰۰۹؛ آل ابراهیم و دیگران، ۲۰۱۵). با توجه به اهمیت این نوع از مطالعات در حوزه پزشکی، تاکنون پژوهشی درخصوص بررسی این نوع از مقالات در کشور انجام نشده است. از طرف دیگر، عمده پژوهش‌های انجام شده در حوزه علم‌سنجی عمدتاً درخصوص تولیدات علمی به‌طور کلی یا مقالات علمی منتشر شده می‌باشند و کمتر به مطالعات و پژوهش‌های ثانویه مانند مقالات مروری پرداخته شده است. از همین رو، هدف اصلی از انجام پژوهش حاضر بررسی وضعیت مقالات مروری ایران در حوزه پزشکی و سهم آنها از کل تولیدات حوزه پزشکی می‌باشد. مقایسه روند رشد مقالات مروری علوم پزشکی کشور و جهان، شناسایی گروه‌های موضوعی حوزه پزشکی پیشرو در تولید مقالات مروری و رشد آنها طی سال‌های اخیر، نقش نشریات ایرانی و غیرایرانی در انتشار مقالات مروری حوزه پزشکی ایران و وضعیت همکاری‌ها و مشارکت علمی کشورها و سازمان‌ها در مقالات مروری علوم پزشکی کشور از دیگر اهداف پژوهش حاضر است.

سؤالات پژوهش

۱. وضعیت مقالات مروری در حوزه علوم پزشکی ایران، تولیدات حوزه علوم پزشکی ایران و همچنین مقالات مروری جهان طی سال‌های اخیر چگونه می‌باشد؟
۲. وضعیت کشورهای جهان از نظر تعداد مقالات مروری، سهم آنها از کل مقالات مروری و همچنین سهم مقالات مروری هر کشور از کل تولیدات علمی آنها چگونه است؟
۳. وضعیت مقالات مروری حوزه علوم پزشکی کشور بر اساس زیرگروه‌های موضوعی حوزه پزشکی چگونه است؟
۴. همکاری و مشارکت علمی میان سازمان‌ها و کشورها در مقالات مروری حوزه پزشکی ایران چگونه است؟
۵. ویژگی‌های نشریات منتشرکننده مقالات مروری حوزه علوم پزشکی کشور چگونه است؟

پیشینه پژوهش

جستجوهای انجام شده درخصوص تحلیل علم‌سنجی مقالات علمی نشان می‌دهد که در حوزه‌های موضوعی مختلف مطالعات متعددی طی سال‌های گذشته انجام شده است؛ اما اینکه پژوهشی به صورت مشخص روی نوع خاصی از مدارک علمی به‌غیر از مقالات صورت گرفته باشد اندک است. در پژوهش‌های انجام شده بیشتر بر انواع مدارک علمی نمایه شده، زبان مدارک منتشر شده، رشد تولیدات حوزه موضوعی مورد مطالعه، سازمان‌ها و نویسندگان پرکار آن حوزه، نقش کشورها و میزان مشارکت و همکاری علمی آنها و همچنین نقشه‌های علمی در برخی از حوزه‌ها مورد توجه قرار گرفته است؛ اما باین وجود، می‌توان به پژوهش‌هایی اشاره کرد که به رشد، اهمیت و وضعیت استناد این نوع از مقالات اشاره کرده‌اند. معدود پژوهش‌های ارزیابی شده مرتبط با این حوزه در کشور، پژوهشی است که در قالب

1 . Ebell
2 . Oxman and Group

رساله کارشناسی ارشد در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی توسط کازرانی، داودیان، زایری و سوری در سال ۱۳۹۳ انجام شده است که به بررسی ساختار چکیده مقالات مروری و فراتحلیل ایرانی نمایه‌شده در پایگاه اسکوپوس در حوزه علوم پزشکی کشور پرداخته است. در این پژوهش به رشد مقالات مروری نظام‌مند حوزه علوم پزشکی کشور طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۲ اشاره شده است. دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، بقیه‌الله و علوم پزشکی اصفهان در تولید و انتشار مقالات مروری در پایگاه اسکوپوس در رتبه‌های اول تا سوم قرار داشته‌اند. این پژوهش بر ساختار چکیده مقالات مروری و فراتحلیل ایران تأکید داشته و بیان می‌کند که چکیده این نوع از مقالات از کیفیت قابل قبولی برخوردار نیست (کازرانی، داودیان، زایری، سوری، ۱۳۹۴).

در مطالعه دیگر رویل و همکاران در سال ۲۰۱۳، به بررسی ۱۲۶۱ مقاله مروری نظام‌مند که در سال ۲۰۰۸ در پایگاه اسکوپوس در حوزه‌های علوم زیستی و علوم پزشکی به زبان انگلیسی منتشر شده بودند پرداختند. در این مطالعه، ضریب تأثیر مجلات منتشرکننده مقالات مروری، ضریب تأثیر ۵ ساله، تعداد صفحات مقالات، کشورها، تعداد نویسندگان، همکاری‌های بین‌المللی، نوع بیماری که مقاله به آن پرداخته و نوع مداخله مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاکی از آن بود که بیشترین مقالات مروری، متعلق به کشور آمریکا با ۳۶.۵ درصد از مقالات و بعداز آن هلند با ۲۹ درصد بوده است. میانگین استناد به مقاله، ۲۶.۵ بوده و ۷۸ درصد از مقالات در مجلات با میانگین ضریب تأثیر ۴.۳ منتشر شده بودند (زویل، کاندالا، بارنارد و واگ، ۲۰۱۳).

شن^۲ و همکاران به بررسی ۴۵۹۴ مقاله مروری منتشرشده در پایگاه کاکرین و استنادات به آنها در پایگاه وب‌آوساینس^۳ پرداختند. در این مطالعه، کشورهای استنادکننده به مقالات مروری در ۴ گروه مورد بررسی قرار گرفتند. کشورهای با درآمد پایین، کشورهای با درآمد متوسط پایین، درآمد متوسط بالا و کشورهای درآمد بالا. میانگین استناد به مقالات برای کشورهای توسعه‌یافته ۶.۰۱ و برای کشورهای با درآمد پایین و متوسط ۳ بوده است. کشورهای توسعه‌یافته شامل آمریکا، چین، انگلستان، استرالیا، کانادا، هلند، اسکاتلند، ایتالیا، نیوزلند و آلمان، منتشرکننده ۸۸ درصد از مقالات مروری بودند. در میان این کشورها، کشور انگلستان، دارای بیشترین تعداد تولیدات و استنادات بوده است (شن و همکاران، ۲۰۱۴).

برخی از مطالعات، به بررسی مقالات مروری یک یا چند حوزه پرداخته‌اند. از قبیل مطالعه انجام‌گرفته توسط متوری و همکاران که در آن به بررسی ۱۷۰ مجله بالینی در حوزه‌های پزشکی داخلی، مراقبت‌های بهداشتی اولیه، پرستاری، بهداشت روان پرداخته شده و مقالات مروری منتشرشده در آنها را مورد بررسی قرار داده و میزان استناد به مقالات ۵ مجله‌ای که دربردارنده بیشترین مقالات مروری بودند را مورد مطالعه قرار دادند. در این پژوهش، به بررسی مجلات منتشرکننده مقالات، ارتباط میان ضریب تأثیر مجله و میزان انتشار مقاله مروری و تحلیل استنادات پرداخته شده است (مونتوری، ویلکینزکی، مورگان و هینز، ۲۰۰۳). ژی^۴ و همکاران به مطالعه ۶۵۴ مقاله مروری که در فاصله سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۳ در مورد شکستگی ران^۵ در پایگاه وب‌آوساینس نمایه شده بودند پرداختند. در این مطالعه، به تحلیل کشورهای نویسندگان این مقالات، تعداد استنادات مربوط به هر کشور، سازمان، نویسندگان و توزیع مجلات

1. Royle, Kandala, Barnard and Waugh
2. Shen
3. Web Of Science
4. Montori, Wilczynski, Morgan and Haynes
5. Zhi
6. Hip fractures

پرداخته شده است. نتایج نشان داد که کشور آمریکا با ۱۷۱ مقاله، بیشترین تولیدات علمی را دارا بوده و بعد از آن کشورهای انگلستان، کانادا، استرالیا و چین قرار داشته‌اند (ژی و همکاران، ۲۰۱۴).

همگام با رشد سایر انواع مطالعات و مقالات در حوزه پزشکی، مقالات مروری نیز از رشد مشابه و سریعی برخوردار بوده‌اند. مطالعات گوناگون به بررسی رشد مقالات حوزه‌های مختلف پزشکی پرداخته‌اند. برای مثال در حوزه پاتولوژی طی سال‌های ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۶ رشد مقالات ۲۳٪ افزایش داشته است. این در حالی است که در همین مدت، رشد مقالات مروری این حوزه ۵۶٪ افزایش داشته است (کچام و کرافورد^۱، ۲۰۰۷). مقالات حوزه پرستاری ایران نیز در مطالعه‌ای که تا سال ۲۰۱۲ انجام شده است نشان می‌دهد که تنها ۲۷٪ درصد از مقالات این حوزه در قالب مقالات مروری تولید و منتشر شده است؛ در حالی که در کشور انگلستان ۵۱۳٪ درصد از مقالات پرستاری در قالب مقالات مروری منتشر شده است (نگارنده، ۱۳۹۱). میزان تولید مقالات مروری نظام‌مند جهان از ۱۱۰۰ مقاله در سال ۲۰۰۶ به ۷۳۵۵ مقاله در سال ۲۰۱۵ در پایگاه وب‌آوساینس رسیده است. کوک و همکاران در پژوهش خود در سال ۱۹۹۷ بیان می‌کنند که تعداد مقالات مروری در دهه گذشته رشدی ۵۰۰٪ برابری داشته است (کوک و همکاران، ۱۹۹۷). در ایران نیز مقالات مروری نظام‌مند حوزه پزشکی از یک عنوان در سال ۲۰۰۶ به ۸۴ عنوان در سال ۲۰۱۵ رسیده است. باین وجود، پژوهش‌ها از ناکافی بودن مقالات مروری نظام‌مند حوزه علوم پزشکی حکایت دارند (جمالی و همکاران، ۲۰۱۵).

علاوه بر این، در بسیاری از مقالات نیز بر رابطه بین تعداد استنادهای دریافتی و مقالات مروری اشاره شده است. نتایج تحقیقات و مطالعات پژوهشگران نشان می‌دهد که مقالات مروری بیش از سایر انواع تولیدات علمی استناد دریافت می‌کنند و مورد استفاده قرار می‌گیرند (آل ابراهیم و همکاران، ۲۰۱۵، علی محمدی و سجادی، ۲۰۰۹). تحلیل مقالات مروری در حوزه مهندسی، ریاضی، فیزیک و علوم زمین نیز نشان داد که نه تنها رابطه معناداری میان تعداد نویسندگان و تعداد استنادها وجود دارد بلکه به نسبت مقالات این رابطه قوی‌تر است و این نسبت در مقالات کنفرانس‌ها به نسبت مقالات کمتر است (آبرامو و دی‌آنجلو^۲، ۲۰۱۵).

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد کمی و با استفاده از نرم‌افزارها و فنون علم‌سنجی و آمار توصیفی، به بررسی مقالات مروری نظام‌مند حوزه پزشکی ایران در پایگاه وب‌آوساینس پرداخته است. با جستجوی عبارت "Systematic review" در ناحیه موضوع با محدود کردن آن به کشور ایران و انتخاب مقالات مروری^۳ از قسمت انواع مدارک نمایه شده و زبان انگلیسی در بازه زمانی ۱۹۷۰ لغایت ۱۴ ژوئن^۴ ۲۰۱۶ میلادی در بخش نمایه استنادی توسعه یافته علوم و علوم اجتماعی در قسمت جستجوی پیشرفته این پایگاه تعداد ۴۲۱ مقاله مروری بازیابی شد. با استفاده از گروه‌های موضوعی، مقالات مربوط به حوزه‌های پزشکی جدا شد و در نهایت ۳۸۲ عنوان مقاله مورد بررسی قرار گرفت. پس از استخراج نتایج از پایگاه، با استفاده از نرم‌افزار بیب‌اکسل^۵، پیش‌پردازش‌های لازم روی داده‌ها

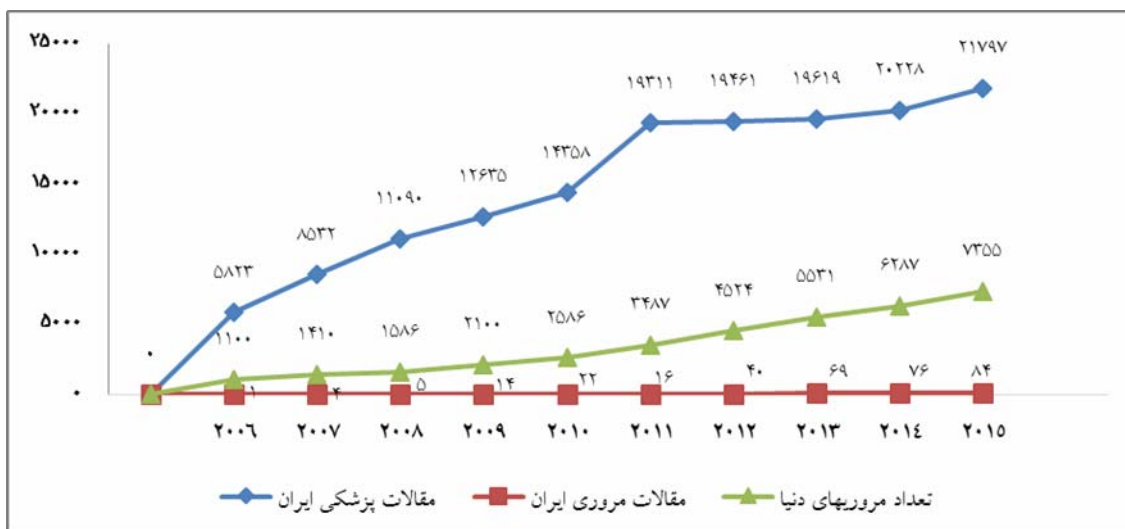
1. Ketcham and Crawford
2. Abramo and D'Angelo
3. Review
4. June
5. Bibexcel

صورت گرفت. پس از تهیه فایل‌های خروجی، از نرم‌افزارهای نت دراو^۱ و یوسی‌آی نت^۲ برای ترسیم نقشه همکاری کشورها و سازمان‌ها استفاده شد.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

سؤال اول: بررسی وضعیت مقالات مروری در حوزه علوم پزشکی ایران، تولیدات حوزه علوم پزشکی ایران و همچنین مقالات مروری جهان طی سال‌های اخیر چگونه می‌باشد؟

روند رشد مقالات مروری در حوزه علوم پزشکی کشور طی سال‌های اخیر در نمودار شماره ۱ نشان داده است. همان‌گونه که نشان داده شده است قدیمی‌ترین مقاله مروری نمایه‌شده در پایگاه وب‌آوساینس مربوط در سال ۲۰۰۶ منتشر شده است. تعداد ۳۸۲ مقاله بازبایی شده نیز طی سال‌های ۲۰۰۶ لغایت ۲۰۱۶ میلادی تولید و منتشر شده است. سهم مقالات مروری علوم پزشکی از کل تولیدات علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۰۶ برابر یک‌صدم درصد بوده است که این عدد در سال ۲۰۱۵ به ۳۸٫۰ درصد رسیده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که مقالات مروری جهان طی سال‌های اخیر بیش از ۶ برابر رشد داشته است. این درحالی‌که مقالات مروری حوزه پزشکی کشور بدون در نظر گرفتن سال ۲۰۰۶، بیش از ۲۱ برابر افزایش داشته است. تولیدات علمی حوزه پزشکی کشور نیز طی همین سال‌ها حدود ۴ برابر شده است.

نمودار ۱: روند رو به رشد مقالات مروری پزشکی ایران، مقالات مروری جهان و مقالات پزشکی ایران

سؤال دوم: وضعیت کشورهای برتر جهان از نظر تعداد مقالات مروری، سهم آنها از کل مقالات مروری و سهم مقالات مروری هر کشور از کل تولیدات علمی آنها چگونه است؟

بر اساس جستجوی انجام‌شده در پایگاه وب‌آوساینس تا دهم ژوئن ۲۰۱۶ میلادی تعداد ۴۲۲۹۹ مقاله مروری بر اساس راهبرد جستجوی ذکر شده در قسمت روش‌شناسی بازبایی شد. در جدول شماره ۱ تعداد کشورهایی که دارای بیشترین مقالات مروری بوده‌اند به همراه سهم هر کشور از کل مقالات مروری، کل تولیدات علمی کشورها در پایگاه وب‌آوساینس و همچنین درصد مقالات مروری از کل مقالات پایگاه وب‌آوساینس برای هر کشور نشان داده شده

1 . NetDraw
2 . UCINET

است. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود کشور امریکا بیش از ۲۶ درصد مقالات مروری جهان را منتشر کرده است که این تعداد هفت‌صدم درصد از تولیدات علمی امریکا در پایگاه وب‌آوساینس را شامل می‌شود. این در حالی است که کشور ایران ۱ درصد از تولیدات مروری جهان را منتشر کرده است که این رقم ۰.۱۷ درصد از تولیدات ایران در پایگاه وب‌آوساینس می‌باشد. نسبت مقالات مروری به کل مقالات پایگاه وب‌آوساینس در کشور هلند به نسبت سایر کشورها بیشتر است که ۰.۳۸ درصد از تولیدات نمایه‌شده در پایگاه وب‌آوساینس به مقالات مروری اختصاص داشته است. لازم به ذکر است داده‌های این قسمت به حوزه پزشکی محدود نشده است و هدف، بررسی وضعیت موجود مقالات مروری کشورها از کل تولیدات آنها می‌باشد.

جدول ۱: رتبه‌بندی کشورهای دنیا بر اساس تعداد مقالات مروری، کل تولیدات علمی و سهم مقالات مروری از کل

تولیدات در پایگاه وب‌آوساینس

رتبه	کشور	تعداد مقالات مروری	درصد مقالات مروری	تعداد کل مقالات	درصد از کل مقالات
۱	آمریکا	۱۱۲۷۸	۲۶.۶۶	۱۶۰۸۹۵۰۵	۰.۰۷
۲	انگلستان	۸۷۷۶	۲۰.۷۵	۳۴۸۵۳۰۹	۰.۲۵
۳	کانادا	۴۹۷۵	۱۱.۷۶	۲۰۴۹۵۹۲	۰.۲۴
۴	استرالیا	۴۳۶۴	۱۰.۳۲	۱۲۷۳۸۴۶	۰.۳۴
۵	هلند	۳۸۰۷	۹	۱۰۱۱۶۸۶	۰.۳۸
۶	چین	۳۲۴۱	۷.۶۶	۳۱۴۲۴۲۴	۰.۱
۷	ایتالیا	۲۳۹۳	۵.۶۶	۱۶۶۱۶۰۰	۰.۱۴
۸	آلمان	۲۲۹۴	۵.۴۲	۲۷۰۹۹۷۵	۰.۰۸
۹	برزیل	۱۶۱۹	۳.۸۳	۶۷۱۶۳۲	۰.۲۴
۱۰	اسپانیا	۱۴۳۱	۳.۳۸	۱۱۵۲۰۳۰	۰.۱۲
۱۱	سوئیس	۱۲۹۲	۳.۰۵	۷۳۴۴۸۲	۰.۱۸
۱۲	اسکاتلند	۱۲۱۵	۲.۸۷	۴۹۹۳۷۳	۰.۲۴
۱۳	فرانسه	۱۱۹۰	۲.۸۱	۲۰۶۰۴۹۲	۰.۰۶
۱۴	بلژیک	۹۳۵	۲.۲۱	۴۸۷۰۱۴	۰.۱۹
۱۵	دانمارک	۹۰۷	۲.۱۴	۳۷۰۷۰۹	۰.۲۴
۱۶	سوئد	۸۳۱	۱.۹۷	۶۵۵۹۶۶	۰.۱۳
۱۷	یونان	۷۱۲	۱.۶۸	۲۳۹۹۷۴	۰.۳
۱۸	نروژ	۵۲۸	۱.۲۵	۲۵۲۳۱۰	۰.۲۱
۱۹	نیوزلند	۵۲۶	۱.۲۴	۲۰۶۴۱۱	۰.۲۵
۲۰	ژاپن	۴۵۷	۱.۰۸	۲۶۲۸۷۸۵	۰.۰۲
۲۱	ایرلند	۴۴۱	۱.۰۴	۲۳۰۹۵۹	۰.۱۹
۲۲	ایران	۴۲۱	۱	۲۵۱۳۸۶	۰.۱۷

سؤال سوم: وضعیت مقالات مروری حوزه علوم پزشکی کشور بر اساس زیرگروه‌های موضوعی حوزه پزشکی چگونه است؟

در جدول شماره ۲ به بررسی وضعیت مقالات مروری علوم پزشکی ایران بر اساس گروه‌های موضوعی این حوزه

پرداخته شده است. همان‌گونه که داده‌ها نشان می‌دهد، بیشترین مقالات مروری مربوط به گروه موضوعی پزشکی عمومی و داخلی با ۶۱ عنوان مقاله می‌باشد. گروه‌های موضوعی داروسازی و داروشناسی و بهداشت عمومی نیز به ترتیب با ۴۲ و ۴۰ مقاله مروری در رده‌های بعدی قرار دارند. تعداد ۳۸۲ مقاله مروری در ۴۸ گروه موضوعی در حوزه پزشکی نمایه شده است که ده گروه موضوعی برتر در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، تعداد مقالات نمایه‌شده هر گروه موضوعی در پایگاه وب‌آوساینس و سهم مقالات مروری از کل مقالات نمایه‌شده هر گروه موضوعی در این پایگاه نیز نشان داده شده است.

جدول ۲: وضعیت مقالات مروری پزشکی ایران بر اساس ده گروه موضوعی برتر

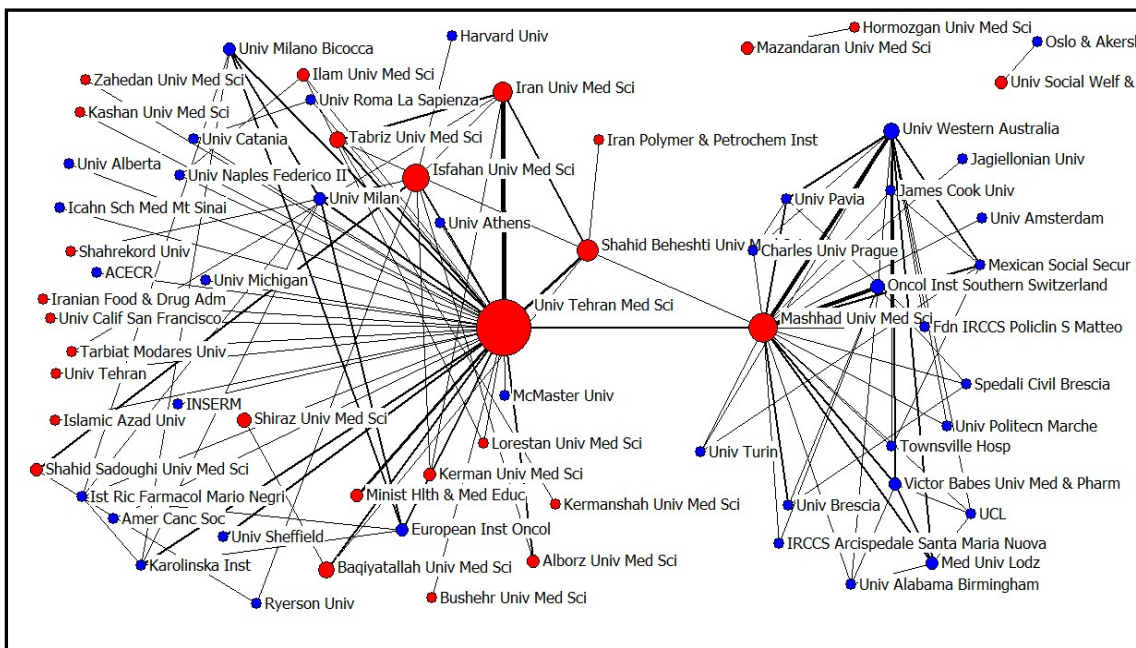
نام گروه موضوعی	تعداد مقالات مروری	تعداد مقالات در WOS*	درصد از کل مقالات**
پزشکی عمومی و داخلی	۶۱	۶۶۸۸	۰.۹۱
داروشناسی و داروسازی	۴۲	۷۷۳۷	۰.۵۴
بهداشت عمومی، محیط و حرفه‌ای	۴۰	۵۰۵۶	۰.۷۹
تومورشناسی	۲۹	۳۰۸۲	۰.۹۴
گوارش و کبد	۲۸	۱۸۶۴	۱.۵۰
تغذیه و رژیم‌درمانی	۲۷	۱۷۲۵	۱.۵۷
غدد درون‌ریز و متابولیسم	۲۳	۲۲۸۹	۱
دندانپزشکی و جراحی دهان	۱۷	۱۵۱۴	۱.۱۲
پزشکی، تحقیقات و آزمایشات	۱۶	۲۸۱۱	۰.۵۷
زنان و زایمان	۱۶	۲۳۰۲	۰.۷۰

*- مقالات ایرانی در گروه موضوعی
 **- درصد از سهم مقالات = سهم مقالات مروری از کل مقالات حوزه موضوعی

سؤال چهارم: همکاری و مشارکت علمی میان سازمان‌ها و کشورها در مقالات مروری پزشکی ایران چگونه است؟

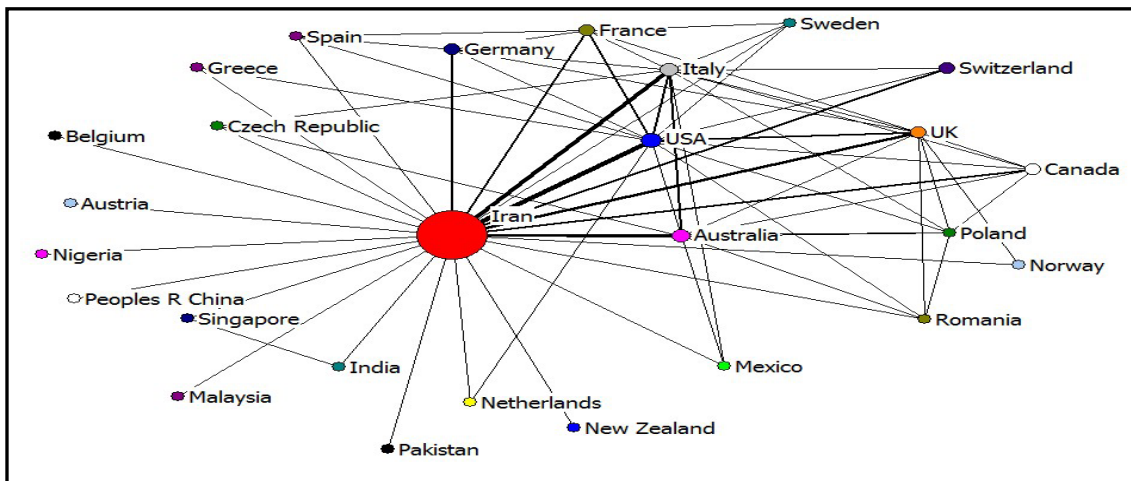
بررسی وضعیت همکاری و مشارکت علمی سازمان‌های داخلی و خارجی در مقالات مروری علوم پزشکی در نمودار شماره ۲ به تصویر کشیده شده است. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۱۵۱ عنوان دارای بیشترین مقاله مروری می‌باشد و پس از آن دانشگاه‌های علوم پزشکی مشهد، اصفهان و شهید بهشتی به ترتیب با ۶۷، ۵۶ و ۳۸ عنوان مقاله قرار دارند. نتایج حاصل از تحلیل همکاری‌ها نشان می‌دهد که دانشگاه علوم پزشکی مشهد به نسبت سایر دانشگاه‌های کشور دارای بیشترین میزان همکاری علمی با سازمان‌های خارجی است و پس از آن دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و اصفهان قرار دارند. دانشگاه علوم پزشکی مشهد در داخل کشور تنها با دانشگاه علوم پزشکی تهران و شهید بهشتی دارای همکاری علمی بوده است. در مجموع ۳۴۷ سازمان در نگارش مقالات مروری ایران نقش داشته‌اند که ۴ دانشگاه برتر ایران در تولید و انتشار حدود ۸۲ درصد از این مقالات نقش داشته‌اند. قُطر دایره‌ها به تعداد مقالات منتشرشده و خطوط بین دایره‌ها به میزان همکاری میان سازمان‌ها اشاره دارد. دایره‌های آبی نشانگر سازمان‌های بین‌المللی و خارجی و دایره‌های قرمز رنگ سازمان‌ها و دانشگاه‌های داخلی را نمایش می‌دهند.

نمودار ۲: نقشه همکاری‌های علمی سازمان‌های ملی و بین‌المللی در تولید مقالات مروری پزشکی ایران

در نمودار شماره ۳ میزان همکاری و مشارکت علمی کشورهای جهان در نگارش مقالات مروری علوم پزشکی ایران نشان داده شده است. نتایج تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که بیشترین میزان همکاری ایران با کشورهای آمریکا، ایتالیا، استرالیا، آلمان، کانادا، فرانسه، سوئیس و انگلستان انجام شده است. در مجموع تعداد ۴۳ کشور در نگارش این مقالات سهیم بوده‌اند که سهم این هشت کشور انتشار بیش از ۵۳ درصد مقالات بوده است.

نمودار ۳: نقشه همکاری‌های علمی کشورهای جهان در تولید مقالات مروری علوم پزشکی ایران

سؤال پنجم: ویژگی‌های نشریات منتشرکننده مقالات مروری حوزه علوم پزشکی کشور چگونه است؟

در جدول شماره ۳ نشریات منتشرکننده مقالات مروری علوم پزشکی ایران به تصویر کشیده شده است. تعداد ۳۸۲ مقاله مروری پزشکی ایران توسط ۲۰۲ نشریه از سراسر جهان منتشر شده است که ده نشریه اول ۱۱۴ عنوان از مجموع ۳۸۲ مقاله را منتشر کرده‌اند. ضریب تأثیر، تعداد مقالات منتشرشده، گروه موضوعی نشریه و ضریب تأثیر متوسط این ده نشریه به همراه کشور منتشرکننده این نشریات در جدول زیر نشان داده شده است. یافته‌ها نشان

می‌دهد که ۶ عنوان از مجموع ده عنوان نشریه متعلق به کشور ایران می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد که گروه موضوعی گوارش و کبد و داروشناسی و داروسازی در نشریاتی با ضریب تأثیر بالاتری منتشر شده‌اند.

جدول ۳: نشریات برتر منتشرکننده بیشترین مقالات مروری پزشکی ایران

ردیف	گروه موضوعی	عنوان نشریه	ضریب تأثیر	تعداد مقاله	کشور	ضریب تأثیر متوسط
۱	پزشکی داخلی و عمومی	Journal Of Research In Medical Sciences	۰.۶۵۲	۲۵	ایران	۱.۲۳۶
۲	بهداشت عمومی، محیط و حرفه‌ای	Iranian Journal Of Public Health	۰.۵۵	۲۳	ایران	۱.۶۲۹
۳	داروشناسی و داروسازی	International Journal Of Pharmacology	۰.۷۰۹	۱۱	امارات	۲.۳۳۰
۴	تغذیه و رژیم‌درمانی	Nutrition	۰.۷۰۹	۱۰	آمریکا	۲.۴۰۰
۵	پزشکی داخلی و عمومی	Archives Of Iranian Medicine	۰.۹۳۶	۱۰	ایران	۱.۲۳۶
۶	پزشکی داخلی و عمومی	Iranian Red Crescent Medical Journal	۰.۶۳۴	۹	ایران	۱.۲۳۶
۷	گوارش و کبد	Hepatitis Monthly	۱.۹۳۲	۹	ایران	۲.۷۲۸
۸	گوارش و کبد	World Journal Of Gastroenterology	۲.۳۶۹	۷	آمریکا	۲.۷۲۹
۹	داروشناسی و داروسازی	Daru-Journal Of Pharmaceutical Sciences	۱.۶۳۸	۵	ایران	۲.۳۳۰
۱۰	پزشکی داخلی و عمومی	Archives Of Medical Science	۲.۰۳	۵	لهستان	۱.۲۳۶

بحث و نتیجه‌گیری

از جمله دلایل توجه به بررسی و تحلیل‌های علم‌سنجی مقالات مروری، می‌توان به نقش این نوع مطالعات در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری بالینی و ارائه یک تصویر کلی از وضعیت مطالعات مروری نظام‌مند ایران اشاره نمود. این مطالعات، به‌عنوان پلی میان تحقیقات و تصمیم‌گیری بالینی عمل کرده و کمک می‌کنند که به سؤالات بالینی پاسخ داده شود و آخرین اطلاعات علمی یک موضوع خاص مورد نقد و بررسی قرار گیرد (ملبوس باف، عزیز، ۱۳۸۹). مطالعات مروری نظام‌مند در صورتی که با کیفیت بالا و به‌درستی انجام گرفته باشند شواهد قوی برای استفاده پزشکان جهت حل مشکلات پزشکی فراهم می‌کنند؛ زیرا این نوع مطالعات، درحقیقت خلاصه‌ای از همه مطالعات مرتبط با موضوع را به‌صورت خلاصه و شفاف ارائه می‌کنند و به پزشکان کمک می‌کند که با دانش پزشکی روز همگام شده و پاسخ به سؤال مورد نظر خود را از جنبه‌های مختلف دریافت کنند. درحقیقت این نوع مطالعات، محدوده دانسته‌ها و ناشناخته‌های یک حوزه موضوعی را مشخص می‌کنند (کوک و همکاران، ۱۹۹۷).

از همین‌رو، پژوهش حاضر با استفاده از روش‌ها و فنون علم‌سنجی به بررسی مقالات مروری نظام‌مند ایران در حوزه پزشکی طی سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۶ در پایگاه وب‌آوساینس پرداخت. در این مطالعه، علاوه‌بر بررسی رشد مقالات مروری علوم پزشکی ایران و جهان، به بررسی رشد مقالات مروری جهان طی دهه گذشته پرداخته است. علاوه‌براین، نقش و سهم کشورهای جهان از مقالات مروری و سهم مقالات مروری از تولیدات علمی ۲۲ کشور برتر این حوزه نیز مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که مقالات مروری در جهان به‌نسبت سایر تولیدات علمی از رشد بیشتری برخوردار هستند به‌طوری‌که رشد مقالات مروری طی سال‌های اخیر بیش از ۶

برابر شده است. نتایج پژوهش کول نیز در سال ۱۹۹۷ از رشد ۵ برابری مقالات مروری حکایت داشت. در حالی که رشد مقالات مروری پزشکی ایران طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ میلادی بیش از ۲۰ برابر رشد داشته است. بررسی مقالات مروری پزشکی در سطح جهان نشان داد که پژوهشگران کشورهای آمریکا، انگلستان و کانادا در تولید بیش از ۶۰ درصد مقالات مروری این حوزه نقش داشته‌اند در حالی که است که پژوهشگران ایران فقط یک درصد مقالات مروری این حوزه را تولید و منتشر کرده‌است. نتایج حاصل از بررسی سهم مقالات مروری از کل مقالات علمی کشورها نیز نشان داد که در کشورهای هلند، یونان و استرالیا بیش از ۰.۳ درصد از مقالات منتشر شده از نوع مروری است و این میزان در کشور ایران ۰.۱۷ درصد می‌باشد.

در این مطالعه، همانند سایر مطالعات دیگر، وضعیت مقالات مروری علوم پزشکی ایران، از نظر مجلات منتشرکننده، شاخص‌های ضریب تأثیر و ضریب تأثیر متوسط نشریات نیز مورد بررسی قرار گرفت (مونتوری و همکاران، ۲۰۰۳؛ شن، ۲۰۱۴؛ رویل و همکاران، ۲۰۱۳ و ژی، ۲۰۱۴). نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که از ۲۰۲ نشریه منتشرکننده مقالات مروری ایران، ۱۳ مجله ایرانی (۶.۴۳ درصد) و ۱۸۹ مجله بین‌المللی بوده‌اند و از میان ۱۰ مجله برتر منتشرکننده بیشترین مقالات مروری، ۶ مجله ایرانی بوده است. نتایج نشان داد که ده نشریه‌ای که بیشترین مقالات مروری ایران را منتشر کرده‌اند ضریب تأثیری بین ۰.۵ تا ۲.۳ دارند که در مقایسه به مطالعه رویل و همکاران با ضریب تأثیر ۴.۳ به‌طور متوسط برای نشریات منتشرکننده مقالات مروری اندکی قابل تأمل است. علاوه بر این، نشریاتی که مقالات مروری ایران را منتشر کرده‌اند از نظر مقایسه با ضریب تأثیر متوسط همگی از ضریب تأثیر پایین‌تری برخوردار بودند و این نشان می‌دهد که مقالات مروری منتشر شده پزشکی ایران در نشریاتی منتشر شده‌اند که از نظر ضریب تأثیر در سطحی پایین‌تر از متوسط نشریات این حوزه قرار دارند.

کاکرین یک سازمان غیرانتفاعی بین‌المللی است که تخصص آن در زمینه تولید، جمع‌آوری و اشاعه مقالات مروری است. مطالعات مروری نظام‌مند این پایگاه، به خاطر سازمان‌دهی ویژه، روش‌های استاندارد و مدیریت کیفیت در جامعه پزشکی کاملاً شناخته شده و قابل قبول هستند (شن، ۲۰۱۴). علی‌رغم اهمیت پایگاه مقالات مروری کاکرین، از میان ۳۸۲ مقاله مروری نظام‌مند حوزه پزشکی ایران، تنها ۳ مقاله (۰.۷۸ درصد) در این پایگاه و در مجله آن نمایه شده است و این مسئله نشان‌دهنده آن است که پژوهشگران حوزه پزشکی توجه چندانی به این نشریه از خود نشان نداده‌اند که این خود نیازمند بررسی و مطالعه بیشتر می‌باشد.

در این مطالعه، علاوه بر بررسی شاخص‌های کتاب‌سنجی در خصوص مجلات و گروه‌های موضوعی، به بررسی همکاری‌های علمی نیز پرداخته شد. همکاری‌های علمی، بخش جدایی‌ناپذیر و ذاتی فعالیت‌های تحقیقاتی هستند که امکان تبادل نظرات و ایده‌ها در راستای کمک به پیشبرد علمی و مقابله با چالش‌های جدید علمی و از طرف دیگر به اشتراک‌گذاری منابع فنی را فراهم می‌کند (آرتگا، ۲۰۱۴). از نظر همکاری‌های علمی در تولید این مقالات، نتایج نشان داد که بیشترین همکاری علمی ایران با کشورهای آمریکا، انگلستان، استرالیا، ایتالیا، آلمان و کانادا بوده است. نتایج سایر پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد که این کشورها، در مطالعات گوناگون، همواره جزء کشورهای منتشرکننده بیشترین مقالات مروری بوده‌اند (بلک و دونالد، ۲۰۰۱؛ ژی و همکاران، ۲۰۱۴؛ شن و همکاران، ۲۰۱۴؛ رویل و همکاران، ۲۰۱۳).

در سطح همکاری‌های سازمانی نیز، نتایج پژوهش نشان داد که بیشترین میزان همکاری، در مؤسسات داخلی، میان دانشگاه علوم پزشکی تهران و علوم پزشکی ایران با ۲۱ مقاله مشترک بوده است، اما از نظر همکاری با سازمان‌های

بین‌المللی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، بیشترین همکاری را با سازمان‌های بین‌المللی داشته است و بالاترین میزان همکاری آن با دانشگاه استرالیای غربی^۱ با ۲۱ مقاله مروری مشترک بوده است. یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌تواند به‌عنوان اطلاعات پایه‌ای توسط محققان، مدیران دانشگاه‌ها، سیاست‌گذاران حوزه پژوهش و فناوری قرار گیرد تا با آگاهی از وضعیت مقالات مروری نظام‌مند ایران، درخصوص برنامه‌ریزی برای سرمایه‌گذاری بیشتر روی این پژوهش‌ها و همچنین تمرکز بر همکاری‌های داخلی و خارجی اقدام نمایند. با توجه به روند رو به افزایش این نوع مطالعات در دنیا و کشور که نشان از علاقه پژوهشگران ایرانی به این نوع مطالعات است باید در جهت بهبود کیفیت این مقالات، افزایش همکاری‌های ملی و بین‌المللی، انتخاب مجلات مناسب برای اشاعه بهتر نتایج آنها برنامه‌ریزی کرد. نگارش مقالات مروری علاوه‌بر فراهم‌آوری دانش بیشتر جهت تصمیم‌گیری، به ثبات و فراگیر شدن یافته‌ها کمک می‌کند. علاوه‌براین، باعث رؤیت‌پذیری و کسب استناد بیشتر اثر نیز می‌شود.

منابع

- صفاری، م. سنایی‌نسب، ه. پاکپور حاجی‌آقا، الف. (۱۳۹۲). چگونه یک مرور سیستماتیک در زمینه سلامت انجام دهیم. فصلنامه علمی-پژوهشی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، ۱(۱). ۵۱-۶۱.
- کازرانی، م. داودیان، ع. زابری، ف. سوری، ح. (۱۳۹۴). ارزیابی مرورهای سیستماتیک و متآنالیز پژوهشگران ایرانی نمایه شده در پایگاه Scopus. مدیریت اطلاعات سلامت، ۱۲(۶).
- ملبوس‌باف، ر. و عزیزی، ف. (۱۳۸۹). مرور سیستماتیک چیست و چگونه نگاهشته می‌شود؟ پژوهش در پزشکی، ۳۴(۳)، ۲۰۳-۲۰۷.
- نگارنده، ر. (۱۳۹۱). تولیدات علمی در رشته‌های پرستاری و مامایی. مجله دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه تهران (حیات)، ۱۸(۴)، ۹۳-۹۲.
- یارمحمدیان، م. ح. محمدی، ع. و موحدی، ف. (۱۳۹۰). استانداردهایی برای تدوین مقالات مروری در نظام سلامت. مدیریت اطلاعات سلامت، ۸(۸)، ۱۲۲۶-۱۲۳۴.
- Abramo, G., & D'Angelo, C. A. (2015). The relationship between the number of authors of a publication, its citations and the impact factor of the publishing journal: Evidence from Italy. *Journal of Informetrics*, 9(4), 746-761.
- Ale Ebrahim, N., Ebrahimian, H., Mousavi, M., & Tahriri, F. (2015). Does a Long Reference List Guarantee More Citations? Analysis of Malaysian Highly Cited and Review Papers. *The International Journal of Management Science and Business*, 1(3), 6-15.
- Alimohammadi, D., & Sajjadi, M. (2009) Correlation between references and citations. *Webology*, 6(2), a71.

1 . Univ Western Australia

- Black, N., & Donald, A. (2001). Evidence based policy: proceed with care Commentary: research must be taken seriously. *BMJ*, 323(7307), 275-279.
- Briner, R. B., & Denyer, D. (2012). Systematic review and evidence synthesis as a practice and scholarship tool. *Handbook of evidence-based management: Companies, classrooms and research*, 112-129.
- Bunn, F. (2011). Strategies to promote the impact of systematic reviews on health care policy: a systematic review of the literature. *Evidence and Policy*, 7(4), 403-428.
- Bunn, F., Trivedi, D., Alderson, P., Hamilton, L., Martin, A., Pinkney, E., & Iliffe, S. (2015). The impact of Cochrane Reviews: a mixed-methods evaluation of outputs from Cochrane Review Groups supported by the National Institute for Health Research. *Health technology assessment (Winchester, England)*, 19(28), 1-99, v-vi. DOI: 10.3310/hta19280.
- Cook, D. J., Mulrow, C. D., & Haynes, R. B. (1997). Systematic reviews: synthesis of best evidence for clinical decisions. *Annals of internal medicine*, 126(5), 376-380.
- Ebell, M. H., Siwek, J., Weiss, B. D., Woolf, S. H., Susman, J., Ewigman, B., & Bowman, M. (2004). Simplifying the language of evidence to improve patient care: strength of recommendation taxonomy (SORT): a patient-centered approach to grading evidence in the medical literature. *Journal of family practice*, 53(2), 111-121.
- Jamali, A., Nedjat, S., Heidari, K., Jamali, R., Hassanpour, K., Nedjat, S., . . . Majdzadeh, R. (2015). Worldwide inequality in production of systematic reviews. *Medical Journal of The Islamic Republic of Iran*, 29(1), 1270-1277.
- Ketcham, C. M., & Crawford, J. M. (2007). The impact of review articles. *Laboratory Investigation*, 87(12), 1174-1185.
- Ketley, D. (1996). Beyond clinical trials: translation of evidence into practice in treatment of acute myocardial infraction.
- Montori, V. M., Wilczynski, N. L., Morgan, D., & Haynes, R. B. (2003). Systematic reviews: a cross-sectional study of location and citation counts. *BMC Medicine*, 1(1), 1-7. DOI: 10.1186/1741-7015-1-2.
- Ortega, J. L. (2014). Influence of co-authorship networks in the research impact: Ego network analyses from Microsoft Academic Search. *Journal of Informetrics*, 8(3), 728-737. DOI: 10.1016/j.joi.2014.07.001.
- Oxman, A. D., & Group, G. W. (2004). Grading quality of evidence and strength of recommendations. *BMJ*, 328(19), 1490-1494.
- Royle, P., Kandala, N.-B., Barnard, K., & Waugh, N. (2013). Bibliometrics of systematic reviews: analysis of citation rates and journal impact factors. *Systematic Reviews*, 2(1), 1-11. doi: 10.1186/2046-4053-2-74

- Sheldon, T. A. (2005). Making evidence synthesis more useful for management and policy-making. *Journal of Health Services Research & Policy*, 10, S1.
- Shen, J., Li, Y., Clarke, M., Du, L., Wang, L., & Zhong, D. (2014). Production and citation of cochrane systematic reviews: a bibliometrics analysis. *Journal of Evidence-Based Medicine*, n/a-n/a. doi: 10.1111/jebm.12101.
- Zhi, M., Guoqi, W., Xifan, M., Shuo, C, Xiaoxie, L., Xiantao, Z., . . . Peifu, T. (2014). Systematic reviews on reports of hip fractures in Web of Science: a bibliometric analysis of publication activity. *Chin Med J*, 127(3), 2518-2522.